

- Tillæg nr. 2 til
§12-miljøgodkendelse
Gildesgård
Smørengevejen 3
3720 Aakirkeby

Kolofon: Bornholms Regionskommune; august 2011

Udarbejdet af:	Teknik & Miljø
Layout & Tryk:	Teknik & Miljø
Journalnummer:	09.17.18P19-0012
Sagsbehandler:	Helle Thers
Kortbilag:	Kort & Matrikelstyrelsen

Gildesgård, Vestermarie

Gildesgård
Smøregevejen 3
3720 Aakirkeby
Ejendomsnummer: 4000259526
CHR nr. 15558
CVR nr. 19530191
P-nr. 1003857821
Tlfnr: 56 97 21 78
Mobilnr. 51517145
E-mail: gildesgaard@mail.dk

Tillæg til § 12-miljøgodkendelse til Gildesgård

Tillæg nr. 2

Gyldighed

Dette tillæg til miljøgodkendelse meddeles efter § 12, stk. 3 i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug.

Tillægget til miljøgodkendelsen gælder fra annonceringsdatoen den 3. august 2011.

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	3
1 Tillæg til miljøgodkendelsen	5
1.1 Baggrund	5
1.2 Afgørelse	5
1.3 Forhold til eksisterende miljøgodkendelse	5
Vilkår for tillægget til §12-miljøgodkendelsen	6
2 Tillæggets forudsætninger – miljøteknisk beskrivelse	8
2.1 Ansøger og ejerforhold	8
2.2 Husdyrbruget	8
2.3 Opbevaringskapacitet	9
2.3.1 Produktion af husdyrgødning	9
2.3.2 Ejendommens opbevaringsanlæg	9
2.4 Bedriftens landbrugsbrugsjord	10
2.4.1 Harmoniareal	11
2.4.2 Arealkrav	12
3 Beskrivelse af produktionens ressourceforbrug	12
3.1 Energi	12
3.1.1 El	12
3.1.2 Diesel	12
3.2 Vand	13
4 Forventede reststoffer og emission fra anlægget	14
4.1 Husdyrgødning	14
4.2 Kvælstofudvaskning	14
4.2.1 Overfladevand – Nitratklasse 1	14
4.2.2 Grundvand – nitratfølsomt område	14
4.3 Fosfor	14
4.5 Ammoniakfordampning	14
4.6 Lugtemission	15
4.6.1 Vedvarende lugtkilder	15
4.6.2 Periodiske lugtkilder	16
4.7 Støvemission	16
4.8 Støjkilder	16
4.8.1 Vedvarende støjkilder	16
4.8.2 Periodiske støjkilder	16
4.8.3 Tiltag mod støjkilder	16
4.9 Lys	16
4.10 Transport	17
4.11 Intern transport	17
4.12 Ekstern transport	17
4.11 Fluer og skadedyr	18
4.12 Spildevand	18
4.13 Affald	18
4.13.1 Olie- og kemikalieaffald	18
4.13.2 Animalsk affald	18
5 Vurdering af produktions miljøpåvirkning	19
5.1 Kvælstofpåvirkning	19
5.1.1 Overfladevand	19
5.1.2 Grundvand	19
5.1.3 Vandløb og søer	19
5.2 Fosforudledning	20

5.3 Ammoniakdeposition til naturarealer.....	20
5.4 Pesticidpåvirkning.....	22
5.5 Påvirkning af bilag IV arter	22
6 Vurdering af anvendelse af bedste tilgængelige teknik	22
Energibesparende foranstaltninger:.....	22
Vandbesparende foranstaltninger:	22
Management og Godt Landmandskab:.....	23
Foderoplysninger	23
Bedst tilgængelige staldteknologi	23
Opbevaring af gødning:.....	24
Udbringning af husdyrgødning:	24
Fravalg af forsuring – under hensyn til proportionalitetsprincippet	24
7 Vurdering af alternativer til beskrevet produktionsudvidelse	26
7.1 Alternative løsninger	26
7.2. 0-alternativ	27
8 Afværgeforanstaltninger.....	27
8.1 Tekniske foranstaltninger	27
8.2 Håndtering af husdyrgødning	27
8.3 Fodermæssige forhold.....	27
8.4 Afgræsning.....	28
9 Samlet konkluderende vurdering.....	28
10 Generelle forhold.....	28
10.1 Tidligere offentliggørelser.....	28
10.2 Klagevejledning.....	29
Bilag 1 – Udspretningsarealer, §3 beskyttet natur og EU-habitatområde, og arealer i bufferzoner	30
Bilag 2 – Udspretningsarealer i nitratklasse 1.....	32
Bilag 3 – Anlægstegning.....	33

1 Tillæg til miljøgodkendelsen

1.1 Baggrund

Bornholms Regionskommune modtog i 2010 en ansøgning om, at dyresammensætningen på Gildesgård ønskes ændret. Der skal flyttes opdræt til Smørengesgård og der skal tilsvarende være flere malkende køer på Gildesgård – mælkeproduktion bliver således den eneste animalske produktion på ejendommen. Der skal etableres en malkerobot mere og samlet udvides dyreholdet fra 616,50 DE til 719,80 DE. Der bygges ingen nye stalde eller opbevaringsanlæg til husdyrgødning i forbindelse med den ansøgte ændring af produktionen på Gildesgård.

Bornholms Regionskommune har vurderet de miljømæssige ændringer ved husdyrproduktionen på Gildesgård, Smørengesvej 3, 3720 Aakirkeby, matr. nr. 86f mfl. Vestermarie i forhold til den eksisterende § 12-miljøgodkendelse af 8. december 2007 og tillæg nr. 1 til § 12-miljøgodkendelsen af 20. december 2009.

1.2 Afgørelse

Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø godkender hermed en husdyrproduktion på i alt 719,80 dyreenheder kvæg på landbrugsejendommen Gildesgård, Smørengesvej 3, 3720 Aakirkeby. Tillægget til § 12-miljøgodkendelsen omfatter alle arealer, der drives under bedriften, CVR nr. 19530191 samt P-nr. 1003857821.

Bornholms Regionskommunen giver tillægget til § 12-miljøgodkendelsen, da det vurderes, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget, udbringning af husdyrgødning og drift af arealerne kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som dette er defineret i husdyrloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000-områder eller levesteder for arter optaget på Habitatdirektivets bilag IV.

Tillægget til § 12-miljøgodkendelsen er givet i henhold til § 12, stk. 3 i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug (husdyrloven) med senere ændringer.

Tillægget til § 12-miljøgodkendelsen meddeles under forudsætning af, at de gældende regler på området og miljøgodkendelsens vilkår overholdes. Forudsætningerne for tillægget til §12-miljøgodkendelsen er de oplysninger, der er givet i ansøgningsmaterialet, jf. ansøgning fra Miljøstyrelsens IT-ansøgningssystem, www.husdyrgodkendelse.dk, skemanummer 19195 med tilhørende bilag, samt øvrigt materiale indsendt af ansøger eller ansøgers konsulent.

Hvis ikke tillægget til §12-miljøgodkendelsen er opfyldt, eller tillæggets vilkår ikke efterleves, kan dette medføre at hele eller dele af tillægget bortfalder.

Tillægget til §12-miljøgodkendelsen skal være udnyttet senest to år efter godkendelsesdatoen, således at bygningsmæssige ændringer er gennemført [ekstra robot opsat] og produktionen svarer til tillægget. Hvis tillægget til §12-miljøgodkendelsen ikke har været helt eller delvist udnyttet i tre på hinanden følgende år, bortfalder den del af tillægget, som ikke har været udnyttet i de seneste tre år. Produktionen må hvert år være op til 15% mindre end den angivne maksimale produktion

1.3 Forhold til eksisterende miljøgodkendelse

Bornholms Regionskommune meddelte 8. december 2007 miljøgodkendelse til udvidelse af kvægproduktionen på ejendommen Gildesgård, Smørengesvej 3, 3720 Aakirkeby, matr. nr. 86f mfl. Vestermarie.

Miljøgodkendelsen vedrører en udvidelse fra 249,25 dyreenheder (DE) til 466,8 DE fordelt på 300 årskøer (tung race), 30 stk. opdræt 0-3 mdr., 35 stk. opdræt 3-6 mdr., 30 stk. opdræt 6-8 mdr., 235 stk. opdræt 8-28 mdr., i alt svarende til 466,8 DE.

Der er indarbejdet fleksibilitet i husdyrholdet, således at fordelingen mellem årskøer og opdræt må variere inden for det maksimale antal dyreenheder på 466,8 DE. Det gælder også, at antallet af opdræt må variere inden for de forskellige aldersklasser, dog må det maksimale antal dyreenheder på 466,8 DE ikke overstiges.

I forbindelse med udvidelsen på Gildesgård blev der opført en ny kostald på cirka 3461 m², en gylletank på ca. 4000 m³ og en plansilo på ca. 840 m² med afløb til gyllebeholder. Den nye blev indrettet med præfabrikerede drænedede gulve og der er installeret skraber, således at gulvet skrubes rent minimum hver anden time.

Afgørelsen om miljøgodkendelse blev truffet i henhold til Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug §12, stk. 2. Afgørelsen blev annonceret i Bornholms Tidende den 8. december 2007 med klagefrist til den 7. januar 2008.

Den 11. november 2009 meddelte Teknik & Miljø et tillæg til §12-miljøgodkendelsen af 8. december 2007. Dette tillæg gav mulighed for et kvæghold svarende til 528,6 DE, bestående af 375 årskøer (stor race), 44 småkalve (0-3 mdr.), 44 kalve (3-6 mdr.), 29 kalve (6-8 mdr.), 100 kvier (8-17 mdr.) og 37 kvier (25,5-28 mdr.). Det tillades, at fordelingen mellem årskøer og opdræt må variere inden for det maksimale antal dyreenheder på 528,6 DE. Det gælder også, at antallet af opdræt må variere inden for de forskellige aldersklasser, dog må det maksimale antal dyreenheder på 528,6 DE ikke overstiges.

Gildesgård, Smørengevejen skal således indrettes og drives efter:

- §12- miljøgodkendelse af 8. december 2007 og dens vilkår til ejendommens drift
- Tillæg nr. 1 til §12-miljøgodkendelsen af 11. november 2009 og dets vilkår til ejendommens drift.
- Tillæg nr. 2 12-miljøgodkendelsen af 3. august 2011 og dets vilkår til ejendommens drift.

Vilkår for tillægget til §12-miljøgodkendelsen

Tillægget til §12-miljøgodkendelsen meddeles på følgende vilkår.

Generelle forhold

1. Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningsmaterialet, den vedlagte miljøtekniske beskrivelse og vurdering, samt vilkårene i tillæg nr. 1 og miljøgodkendelsen af 8. december 2007 og vilkårene i nærværende tillæg (Tillæg nr. 2).
2. Der skal i den daglige drift være en person, der er bekendt med vilkårene i dette tillæg og vilkårene i miljøgodkendelsen af 8. december 2007 og tillæg nr. 1 af 11. november 2009, og som sikre, at de overholdes.

Produktion

3. Produktionens omfang

Dette tillæg omfatter et kvæghold svarende til 719,80 DE, bestående af 450 årskøer (stor race), 55 småkalve (0-3 mdr.), 55 kalve (3-6 mdr.), 38 kvier (6-8 mdr.), 122 kvier (8-14,5 mdr.) og 40 kvier (25-27 mdr.). Det tillades, at fordelingen mellem årskøer og opdræt må variere inden for det maksimale antal dyreenheder på 719,80 DE. Det gælder også, at antallet af opdræt må variere inden for de forskellige aldersklasser, dog må det maksimale antal dyreenheder på 719,80 DE ikke overstiges.

4. Bortfald af tillægget til §12-miljøgodkendelsen

Tillægget skal være udnyttet senest to år efter godkendelsesdatoen, således at bygningsmæssige ændringer er gennemført og produktionen svarer til tillægget. Hvis tillægget ikke har været helt eller delvist udnyttet tre på hinanden følgende år, bortfalder den del af tillægget, der ikke har været udnyttet de seneste tre år. Produktionen må dog hvert år være op til 15% mindre end den angivne produktion, uden at dette får konsekvenser for tillægget.

5. Staldanlæg

Der skal i kostaldene være skrabere på spalterne.

Vedligeholdelse af staldanlæg

6. Ved større vedligeholdelsesarbejder på anlægget (staldinventar, ventilationsanlæg eller lignende) skal den valgte løsning leve op til bedste tilgængelige teknik (BAT). Arbejdet skal anmeldes til Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø, der vurderer, om kravet om BAT er opfyldt. Arbejdet må ikke påbegyndes, inden kommunen har givet skriftlig tilladelse til dette.

7. Arealanvendelse

På bedriftens arealer (se bilag 1 og 2) må der maksimalt udbringes husdyrgødning svarende til 679,35 DE pr. planår (1/8 til 31/7), og således at der på bedriftens arealer ikke udbringes mere end 1,69 DE/ha. Der skal ved tilsyn foreligge dokumentation herfor for de seneste 5 år fx i form af de indsendte gødningsregnskaber. (Dette vilkår træder dog først i kraft fra godkendelsesdatoen og således skal der ikke de første år kunne fremvises gødningsregnskaber, som dokumentere dette 5 år tilbage i tiden).

Der må derudover ikke tilføres bedriftens arealer anden organisk gødning som fx affald.

7. Godkendelse af aftalearealer

Alle aftalearealer skal være godkendt efter husdyrloven til udbringning af husdyrgødning, inden der må ske udbringning af husdyrgødning fra denne bedrift.

Såfremt kommunen ved udskiftning af aftalearealer vurderer, at udbringning af husdyrgødning på arealerne ikke vil kunne påvirke miljøet væsentligt, kan der udbringes husdyrgødning på disse arealer uden forudgående godkendelse af arealerne.

8. Udskiftning af udbringningsarealer

Såfremt der sker ændringer i bedriftens udbringningsarealer, skal dette anmeldes til Bornholms Regionskommune inden planårets begyndelse den 1. august. Nye arealer kan erstatte arealer i dette tillæg til §12-miljøgodkendelsen, hvis de nye arealer har mindst samme omfang og ikke er mere sårbare. Bornholms Regionskommune skal i hvert tilfælde vurdere, om ændringerne kan gennemføres inden for rammerne af dette tillæg. Ændringer må ikke sættes i værk, før Bornholms Regionskommune har accepteret dem.

Anmeldelsen skal udarbejdes og indsendes til kommunen via www.husdyrgodkendelse.dk eller på et andet digitalt system, der opfylder kravene, jf. §5, i bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer.

2 Tillæggets forudsætninger – miljøteknisk beskrivelse

I dette afsnit er primært fokuseret på de faktorer, der som følge af besætningsændringen har ændret sig i forhold til den meddelt miljøgodkendelse af 8. december 2007 og tillæg nr. 1 til miljøgodkendelsen 11. november 2009. Uændret forhold er ikke beskrevet.

2.1 Ansøger og ejerforhold

Gildesgård, Smørengevejen 3, 3720 Aakirkeby ejes og drives af Jens Folkmann. Gildesgård drives p.t. som et traditionelt malkekvægbrug med tilhørende planteavl. Jens Folkmann ejer og driver endvidere Bossevejen 6, 3720 Aakirkeby, Gyldengårdsvejen 3u, 3700 Rønne, Sdr. Ellebygård, Ellebyvej 13, 3700 Rønne og Ringebygård, Vestermarievej 4, 3720 Aakirkeby, hvor der er tilladelse opdræt af 858.000 slagtekyllinger (Bornholmerhaner) og Smørengegård, Rønnevej 54, 3720 Aakirkeby, hvor der er kvieopdræt.

Husdyrgødningen fra Ringebygård og Smørengegård indgår i beregningen af harmoniareal, og udspretningsarealerne til husdyrgødningen fra disse ejendomme er med i denne ansøgning.

2.2 Husdyrbruget

Jens Folkmann ønsker at udvide malkekvægsbesætningen på Gildesgård fra 375 malkekøer med opdræt (tung race) til 450 malkekøer med opdræt (tung race) – dog skal de drægtige kvier ikke være på Gildesgård. Dette svarer til en udvidelse fra 616,50 dyreenheder (DE) til 719,80 DE. Mælken fra besætningen leveres til Sct. Clemens Mejeri i Klemensker og tyrekalvene afsættes som spædkalve til opfodning hos anden producent.

Ejendommens husdyrhold består af malkekøer inklusiv en mindre del af opdrætte. Gildesgård er på nuværende tidspunkt godkendt til en besætning på 375 malkekøer af tung race inklusiv opdræt, hvilket svare til en besætning på 616,50 dyreenheder. I forhold til beregninger og vurderinger af udvidelsen på Gildesgård er der således taget udgangspunkt i denne besætning som nudrift – dog er der i forhold til ammoniakberegninger taget udgangspunkt i nubesætningen i miljøgodkendelsen af 8. november 2007 jf. gældende lovgivning.

Fordelingen af antal af dyr og dyreenheder på dyrekategori før og efter udvidelsen på Gildesgård fremgår af tabel 2.

Tabel 2: Ejendommens husdyrproduktion før og efter udvidelse

Ejendom	Før udvidelsen		Efter udvidelsen	
	Antal	DE	Antal	DE
Gildesgård	375 køer	500,47	450 køer	613,49
	44 småkalve 0-3 mdr.	10,78	55 småkalve 0-3 mdr.	13,48
	44 3-6 mdr.	12,98	55 kalve 3-6 mdr.	16,22
	29 kalve 6-8 mdr.	9,86	38 kvier 6-8 mdr.	12,92
	133 kvier 8-17 mdr.	57,54	122 kvier 8-14,5 mdr.	50,22
	37 kvier 25,5-28 mdr.	24,87	40 kvier 25-27 mdr.	26,39

Fordelingen af dyrene på staldsystemet før og efter udvidelsen på Gildesgård fremgår af tabel 3a og 3b.

Tabel 3a: Fordelingen af dyr på staldsystem før udvidelse på Gildesgård

Dyrekategori	Staldtype	Antal
Kalve 0-3 mdr.	Kalvehytter med dybstrøelse	44
Kalve 3-6 mdr.	Fælleshytter med dybstrøelse	44
Kalve 6-8 mdr.	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	29
Opdræt 8-17 mdr.	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	133

Køer	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	75
Køer	Sengebåsestald med fast gulv, 2% hældning og skrabning hver 2. time	120
Køer	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	180

Tabel 3b: Fordeling af dyr på staldsystem efter udvidelse på Gildesgård

Dyrekategori	Staldtype	Antal
Kalve 0-3 mdr.	Kalvehytter med dybstrøelse	55
Kalve 3-6 mdr.	Fælleshytter med dybstrøelse	55
Kalve 6-8 mdr.	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	38
Opdræt 8-14,5 mdr.	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	30
Opdræt 25-27 mdr.	Sengebåsestald med fast gulv, 2% hældning og skrabning hver 2. time	32
Køer	Sengebåsestald med fast gulv, 2% hældning og skrabning hver 2. time	120
Køer	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal) og skraber	318
Køer	Dybstrøelse hele arealet	12

I den nyeste stald er dyrene fordelt mellem drænet gulv med skraber og dyr på spalter, idet gang arealet ud mod foderbordet er med drænet gulv og skraber og gangarealer mellem sengebåsene er med spalter. Fordelingen er sket ud fra antal sengebåse ud mod gangareal med drænet gulv og sengebåse ud mod gangareal med spalter. Der er skraber såvel på det faste drænedede gulv og på spalterne.

Der var tidligere ikke sat køer på dybstrøelse, selvom et vist antal altid vil være på dybstrøelse i kælvningsbokse og/eller sygebokse. Der er nu regnet med 12 køer på dybstrøelse.

2.3 Opbevaringskapacitet

Opbevaringskapaciteten af husdyrgødning skal være tilstrækkelig i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen.

2.3.1 Produktion af husdyrgødning

Efter udvidelsen vil de små kalve indtil 6 mdr. og de højdrægtige køer/kvier gå på dybstrøelse. Husdyrgødningen fra de øvrige dyr vil være i form af gylle. Produktionen af henholdsvis dybstrøelse og gylle er beregnet i markstyringsprogrammet Bedriftsløsningen. Tabel 4 angiver den producerede mængde husdyrgødning før og efter udvidelsen på Gildesgård.

Tabel 4: Produktion af husdyrgødning før og efter udvidelse

Ejendom	Før udvidelsen		Efter udvidelsen	
	Gylle m ³	Dybstrøelse m ³	Gylle m ³	Dybstrøelse m ³
Gildesgård	8.968	256	10.395	508

2.3.2 Ejendommens opbevaringsanlæg

I tabel 5 er angivet hvor meget opbevaringskapacitet, der er henholdsvis på Gildesgård, Klitgård, Grønvang og Sdr. Ellebygård.

Tabel 5: Opbevaringsanlæg til husdyrgødning

Beholder	Kapacitet
Gildesgård – eksisterende gylletank	2500 m ³
Gildesgård – ny gylletank	4000 m ³
Gildesgård – fortank	10 m ³
Klintgård	700 m ³
Grønvang	1200 m ³
Sdr. Ellebygård	1500 m ³
Total	9910 m³

Herudover er der også opbevaringskapacitet i kostaldenes gyllekanaler.

Opbevaringskapaciteten på 9910 m³ sikre opbevaring fra knapt 11,4 måneders produktion. Kapaciteten er således fuld tilstrækkelig til, at der kan leves op til husdyrgødningsbekendtgørelsens krav om minimum 9 måneders kapacitet. Endvidere sikres det, at al husdyrgødningen kan udbringes på tidspunkter, hvor der kan opnås den bedste udnyttelse af husdyrgødningen.

Dybstrøelsen, som ikke køres direkte ud eller som lægges i markstak, lægges på møddingsplads på Smørengård.

2.4 Bedriftens landbrugsbrugsjord

Bedriftens landbrugsjord består af ejede og forpagtede arealer samt husdyrgødningsaftalearealer. Arealerne fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 6: Udspretningsarealer til den ansøgte produktion på Gildesgård

Ejerforhold	Adresse	Matrikel	Areal til udspretning i alt (ha)
Ejet	Gildesgård Smørengvej 3 3720 Aakirkeby	86a mfl. Vestermarie 69,7286 ha	60,65
Ejet	Bossevejen 6a 3720 Aakirkeby	36f mfl. Vestermarie 86,3037 ha	82,52
Ejet	Ringebygård Vestermarievej 4 3720 Aakirkeby	42a Vestermarie 58,9209 ha	21,0
Ejet	Gyldensgårdsvejen 3u 3700 Rønne	82 ev mfl. Vestermarie 7,1605 ha	7,0
Ejet	Sdr. Ellebygård Ellebyvej 13 3700 Rønne	46a mfl. Vestermarie 55,3413 ha	46,45
Ejet	Smørengård Rønnevej 54 3720 Aakirkeby	17a mfl. Vestermarie 85,3628 ha	96,27
Forpagtet	Klintgård Smørengvej 7 3720 Aakirkeby	20a Vestermarie 18,0459 ha	14,81
Forpagtet	Grønvang Vestermarievej 64 3720 Aakirkeby	170 Vestermarie 44,4562 ha	39,59
Forpagtet	Dammegård Smørengvej 11 3720 Aakirkeby	22a Vestermarie 28,8467 ha	25,88
Forpagtet*	Bossevejen 5	131 Vestermarie	8,01,

	3720 Aakirkeby	6,2107 ha	heraf er 1,89 ha forpagtet
Husdyrgødningsaftale*	Ringebygård Vestermarievej 4 3720 Aakirkeby	42a Vestermarie 58,9209 ha	31,01 ha
I alt			433,19

*) For Ringebygård og Bossevejen 5 gælder, at aftalen er "rullende". Det vil sige hvilke arealer, som henholdsvis er forpagtede og underlagt gylleaftaler kan variere lidt fra år til år. Men antallet som henholdsvis forpagtede og underlagt gylleaftale vil ikke overstige det angivne antal hektar.

2.4.1 Harmoniareal

Harmoniarealet er defineret som det nødvendige areal til udspreddning af husdyrgødning. For en kvægproduktion må der maksimalt udspreddes 1,7 DE/ha. Harmoniarealet kan sikres gennem ejede og forpagtede arealer samt arealer med husdyrgødningsaftale. Til harmoniarealet kan medregnes arealer, hvor der er en afgrøde, som har en kvælstofnorm eller et vejledende behov for fosfor og/eller kalium. Der kan kun medregnes arealer, der kan og må udbringes husdyrgødning på.

Foruden produktionen på Gildesgård er der tilladelse til en kyllingeproduktion på Ringebygård på 389,99 DE. Al husdyrgødningen fra Ringebygård leveres direkte til forgasning på Biokraft og kommer ikke retur til bedriften. Dette gælder såvel i nudrift med 117,27 DE og i ansøgt drift. Da udvidelsen endnu ikke er implementeret er der i nudrift indsat 117,27 DE fra anden ejendom på samme bedrift og i ansøgt drift 389,99 DE.

Derudover er der kvægproduktion på Smøregård. Her er der tilladelse til 121,87 DE i kviehold (27 stk. 6-9 mdr. + 80 stk. 9-24 mdr. + 125 stk. 25-27 mdr.). En del af disse 4,82 DE afsættes i form af afgræsning udenfor udbringningsarealet. Der er derfor medtaget 117,05 DE husdyrgødning fra anden ejendom på samme bedrift i såvel nudrift som i ansøgt drift.

I forbindelse med udvidelsen på Gildesgård med en ekstra robot og flere køer på bekostning af færre kvier flyttes en større del af kvierne til Ø. Smøregård. Godkendelsen på Smøregård skal ikke ændres idet den tilladte produktion med egne og kvier i kviepenion ændres til at omfatte flere egne dyr og færre dyr i kviepenion.

Ansøger skifter ca. 31 ha jord hvert år med Henrik Cordua. Det areal som et givent år forpagtes af Henrik Cordua modtager som følge heraf, idet der er tale om en gylleaftale, kun 1,4 DE/ha. I øvrige år hvor arealet drives under Gildesgård vil arealerne modtage 1,7 DE/ha. Af arealerne angivet i ansøgningen vil ca. 31 ha hvert år figurere som gylleaftaleareal, men hvilke arealer der er tale om fra år til år varierer.

Der er i ansøgningen afsat 43,4 DE til Bossevejen 5 (Henrik Cordua)

Den aktuelle fordeling af kvæg og fjerkræ på bedriften betyder, at det gennemsnitlige husdyrtryk maksimalt må være 1,6943 DE/ha.

Jens Folkmann ejer og forpagter et udspreddningsareal på 402,18 ha. En mindre del er beliggende i områder udpeget som nitratklasse 1, hvor der i henhold til lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (Lov nr. 1572 af 20. december 2006) i udgangspunktet kun må udbringes 85% af den mængde husdyrgødning, som ellers må udbringes. I det elektroniske ansøgningskema er DE_{max} (det maksimale harmonitryk, som beskyttelsesniveauet for nitrat foreskriver) beregnet til 1,6943 DE/ha. Endvidere DE_{reel} (den mængde husdyrgødning som der ifølge ansøgningen skal udbringes pr. ha) beregnet til 1,91 DE/ha. Idet DE_{reel} er mindre end DE_{msx} er beskyttelsesniveauet for nitrat-overfladevand overholdt. Endvidere er der gylleaftale på 31,01 ha. Ingen af disse arealer er beliggende i nitratklasse 1, og der må derfor udbringes 1,4 DE/ha, som er standart for gylleaftaler. Der vil derfor kunne udbringes 43,4 DE

på gylleaftalearealerne. Der er hermed et totalt udspretningsareal til 708,16 DE, men den totale produktion i ansøgt drift vil være 836,85 DE. Den øgede mængde husdyrgødning, som der ikke er udspretningsareal til vil blive afsat til Biokraft i såvel nudrift som i ansøgt drift. I ansøgt drift er der behov for at afsætte 114,10 DE ved fuld ansøgt produktion.

2.4.2 Arealkrav

Folketinget vedtog den 22. marts 2010 at ændre Landbrugsloven. Lovændringen betyder blandt andet, at pr. 1. april 2010 ophæves grænsen for, hvor mange dyreenheder der maksimalt må være pr. bedrift, og dermed er arealkravet faldet væk.

3 Beskrivelse af produktionens ressourceforbrug

I dette afsnit er beskrevet de faktorer, der som følge af besætningsændringen har ændret sig i forhold til den meddelt miljøgodkendelse af 8. december 2007 og tillæg nr. 1 af 11. november 2009. Uændret forhold er ikke beskrevet.

3.1 Energi

Der anvendes energi til køling af mælken, til gyllepumpning, belysning, markdrift og håndtering af grovfoder. Der anvendes ikke energi til opvarmning i staldene i forbindelse med produktionen. I stuehuset anvendes energi til opvarmning.

3.1.1 El

Ved sidste ansøgning om udvidelse af malkekobesætningen på Gildesgård blev energiforbruget estimeret til 243.270 kW årligt. Det sidste år (fra aug. 2009 til juli 2010) har energiforbruget været 390.000 kwh og den gennemsnitlige besætning har været på 340 køer. Derfor estimeres energiforbruget ved 450 køer til 450.000 kwh/år.

På Gildesgård er der energibesparende tiltag som naturlig ventilation, ved denne ventilationsform anvendes der ingen energi til ventilationsmotorer. Normalt er den største energiforbrugende kilde på et kvægbrug mælkekølingsanlægget. På Gildesgård er mælketank forsynet med varmepumpe. Dette tiltag medfører varmegenindvinding fra mælkekølingen, og det er med til at spare på el- og varmeudgifter. Desuden gennemføres der hvert år eftersyn af mælketanken af et autoriseret kølefirma, hvor indstilling af automatik tjekkes og kondensatoren renses. Ligeledes vil de fire nye malkerobotter hvert år blive tilset af en autoriseret elektriker. Disse eftersyn skal være med til at sikre, at anlæggene ikke bruger utilsigtet meget energi.

Belysningen i stalden og udenfor kontor/mælkerum er styret ved hjælp af ur, hvilket virker energibesparende.

3.1.2 Diesel

Ved sidste ansøgning for Gildesgård blev dieselforbruget estimeret til 55.000 l. Grundet behov for lidt større mængder grovfoder forventes energiforbruget at stige en smule. Energiforbruget estimeres til 60.000 l årligt.

Diesel opbevares i en 2500 liter tank, som er placeret på betongulv i maskinhuset. Tankning af diesel foregår i maskinhuset på påfyldningsplads.

3.2 Vand

Drikkevandet til ejendommens dyrehold udgør det største vandforbrug. Der til kommer vand, som skal anvendes til rengøring i mælkerummet m.v. Normvandforbruget for malkekøer er ca. 100 l/ko/dag, og dertil kommer vand til opdrættet samt vand til rengøring m.v.

Det samlede årlige vandforbrug i nudrift er beregnet til 15.905m³. Efter udvidelsen er det forventet, at der vil skulle anvendes ca. 18.378 m³ vand. Vandforbruget til vask af malkeanlæg og køletank før og efter den planlagte udvidelse på Gildesgård fremgår af tabel 8 nedenfor.

Tabel 8. Vandforbrug til drikkevand til dyrene og vask før og efter udvidelse på Gildesgård

	Før udvidelse vandforbrug i m ³	Efter udvidelse vandforbrug i m ³
Drikkevand	15.120	17.520
Vask af malkeanlæg	548	657
Vask af mælketank	192	192

Begrundelsen for det forventede beregnede vandforbrug er, at Farmtest Kvæg nr. 17 har anslået, at vandforbruget ved vask af malkebotter variere alt efter anlæggets type, og efter om anlægget vaskes 2 eller 3 gange dagligt. Gennemsnitligt er vandforbruget pr. 1000 liter malket mælk dog det samme som vandforbruget ved rengøring af traditionelt malkeanlæg. Det skal nævnes, at firmaerne som fremstiller robotmalkeanlæggene de seneste år gjort meget for at anlæggene skal blive energi- og vandbesparende. Vandet til rengøring af malkeanlæg og mælketank hentes fra offentlig vandforsyning. Mælketanken blev udskiftet ved den forrige udvidelse og kan rumme den ekstra mælk fra denne udvidelse. Vandforbruget til vask af mælketanken er derfor uændret.

Resten af det årlige forbrug af vandværksvand anvendes til marksprøjte, vask af diverse maskiner og redskaber samt husholdning m.v. Denne del af vandforbruget forventes ikke at ændre sig som følge af udvidelsen.

Da der er tale om løsdriftsstalde med naturlig ventilation og stort luftskifte, sker der en udtørring af staldene samtidig med at staldtemperaturen er lav – i hvert fald i vinterhalvåret. Derfor er behovet for vask af staldene lille, og staldene vaskes ikke systematisk, men kun hvis det er nødvendigt for at forebygge smitteoverførsel i fx kalvehytterne.

På Gildesgård vil der blive gjort vandbesparende tiltag i forbindelse med vask af malkebotterne, hvis ikke mælkekvaliteten forringes. Normalt foretages der vask tre gange dagligt i af malkebotterne, men dette kan nedsættes til 2 gange i døgnet, såfremt mælkekvaliteten ikke sænkes. Endvidere kan der overgås fra 5-trins hovedvask til 3-trins hovedvask, hvis det lovligt kan gennemføres uden at det går udover mælkekvaliteten, idet det kan medvirke til at spare på vandet. Endvidere er det muligt, at der vil blive investeret et CIP-anlæg, hvilket er et vaskeanlæg til rengøring af malkeanlæg og køletank, hvor en del af skyllevandet genbruges.

Desuden vil det være begrænset, hvor ofte gulves skal spules rent, dette vil dog blive foretaget efter behov, således at mælkekvaliteten ikke forringes.

En del af markarbejdet udføres af maskinstation, og behovet for vask af maskiner er forholdsvis uændret. Et skønnet vandforbrug til vask af maskiner og diverse er derfor i ansøgt drift ca. 45 m³. Resten af det årlige vandforbrug går til husholdningen m.v. Denne del af forbruget forventes at være stort set uændret efter besætningsudvidelsen.

4 Forventede reststoffer og emission fra anlægget

4.1 Husdyrgødning

I forbindelse med en husdyrproduktion vil der være et afkast af husdyrgødning indeholdende primært kvælstof, fosfor og kalium. Det er specielt kvælstof og fosfor, der kan påvirke det omgivende miljø. I tabel 9 er angivet mængden af husdyrgødning samt dennes indhold af kvælstof og fosfor før og efter udvidelsen.

Tabel 9: Afkast af husdyrgødning – N & P før og efter udvidelsen

Produktion totalt til udspreddning	Husdyrgødning i DE		Kg N		Kg P	
	Før	Efter	Før	Efter	Før	Efter
Gylle til Biokraft	26,00	114,10	2.367,70	10.440,40	406,40	1.783,70
Dybstrøelse til Biokraft	117,27	389,99	11.833,17	39.352,17	2.024,73	6733,41
Gylle til udspreddning	603,50	569,26	52.612,45	53.132,79	9.304,81	9.309,18
Dybstrøelse til udspreddning	35,32	59,12	3.361,97	5.735,95	510,15	897,73
Gylle til aftalearealer	43,4	43,4	4.523,64	3.971,20	794,83	678,50
Husdyrgødning afsat ved afgræsning	25,31	23,96	1.843,60	1.745,09	389,47	368,71

4.2 Kvælstofudvaskning

4.2.1 Overfladevand – Nitratklasse 1

En del af bedriftens udspreddningsarealer er beliggende i område klassificeret som Nitratklasse 1, hvilket betyder, at kvælstof reduktionsområdet i området er maksimalt 50 %. Reduktionspotentialet er et udtryk for forskellen mellem den mængde nitrat, der kommer fra rodzonen og den mængde nitrat, der ender i vandområdet. I Nitratklasse 1 må der som udgangspunkt ikke tildeles mere end 85 % af den husdyrgødningsmængde, der er gældende i forhold til de generelle harmoniregler. For Gildesgård betyder dette, at der ikke må tildeles mere husdyrgødning end 1,6943 DE/ha på bedriftsniveau. Der vil efter udvidelsen tildeles maksimalt 1,69 DE/ha i gennemsnit på det totale udspreddningsareal.

4.2.2 Grundvand – nitratfølsomt område

Ingen af udspreddningsarealerne tilknyttet produktionen på Gildesgård er beliggende i nitratfølsomme områder.

4.3 Fosfor

Ingen af udspreddningsarealerne tilknyttet produktionen på Gildesgård er beliggende i områder, der afvander til Natura 2000 områder, som er overbelastet med fosfor. Udbringningsarealerne pålægges derfor ingen restriktioner i forhold til fosforbelastning jf. lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (Lov nr. 1572 af 20. december 2006).

4.5 Ammoniakfordampning

Ved en husdyrproduktion vil der være fordampning af ammoniak fra stalde, husdyrgødningslagre samt ved udspreddning af husdyrgødningen. Størrelsen af ammoniakfordampningen er afhængig af produktionens størrelse samt af staldtypen, lagertypen samt tidspunkt og teknik til udbringningen af husdyrgødningen. Ejendommen er ikke beliggende inden for bufferzone I eller II, dvs. at der ikke inden for 1000 meter af Gildesgård findes naturarealer omfattet af kravet om bufferzoner. Beregninger af ammoniakemission er beregnet i det elektroniske ansøgningsskema jf. kravet i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Den samlede ammoniakemission fra anlægget ved nudrift er beregnet til 4845,98 kg N/år og ved ansøgt drift er den samlede ammoniakemission fra anlægget beregnet til 5276,84 kg N/år. Projektet medfører således en meremission fra anlægget på 430,86 kg N/år. Meremissionen af ammoniak beregnes altid, og ved meremissionen forstås den samlede ansøgte emission fra stald og lager fratrukket nudrift emissionen. Disse beregninger er

fratrukket den generelle reduktion i fordampningen, som lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug har fast lagt.

Kravet er, at der skal ske en reduktion på 25 % for de stalde, hvor indretningen ændres og for nye stalde – i forhold til et fastlagt referencestaldsystem. Kravet om 25 % reduktion på ammoniakudledningen er opfyldt, se afsnit 5.3.

4.6 Lugtemission

Lugtemission stammer fra staldene samt fra husdyrgødningssystemerne inklusiv opbevaringsanlægget. Desuden forekommer lugtemission ved udbringning af husdyrgødningen. På kvægejendomme kan der endvidere forekomme lugtemission fra ensilagestakke. Lugtgenerne fra ensilagestakke minimeres ved at sørge for god ensilagekvalitet og ved at ensilagen håndteres korrekt.

Der kan skelnes mellem vedvarende og periodiske lugtkilder. De vedvarende lugtkilder stammer fra dyrene i staldene samt fra anlæg til håndtering og opbevaring af gylle. De periodiske stammer primært fra udspreddning af husdyrgødning.

4.6.1 Vedvarende lugtkilder

For de vedvarende lugtkilder beregnes en lugtgeneafstand. Udenfor denne lugtgeneafstand må lugtgenerne fra husdyrholdet anses som værende ubetydelige. Lugtgeneafstandene er beregnet ved hjælp af både den nye lugtvejledning (ny lugtvejledning for husdyrbrug) og efter FMK-modellen (Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde, FMK, 2. udgave maj, 2002), og beregningen baseres på følgende elementer:

- Emissionsfaktorer for forskellige dyregrupper,
- En spredningsmodel,
- Genekriterier svarende til forskellige områders lugtfølsomhed,
- Regler for hvordan øvrige forhold kan påvirke geneafstanden

I beregningerne af lugtgeneafstanden er der taget udgangspunkt i, at alle dyr er på stald.

Det elektroniske ansøgningssystem (www.husdyrgodkendelse.dk) foretager lugtemissions og lugtgeneberegninger både efter den nye lugtvejledning og FMK-modellen. Det resultat systemet viser ved endt beregning, er resultatet efter den beregningsmodel, der giver den længste geneafstand til omboende, så genekriterierne overholdes uanset modelvalg.

Tabel 10: Geneafstand for lugt – angivet i hele antal meter

	Beregningsmodel	Geneafstand
Geneafstand til boligområde i byzone/sommerhusområde	Ny	498
Geneafstand til byzone i øvrigt og "samlet bebyggelse"	Ny	335
Geneafstand til boliger uden for "samlet bebyggelse"	FMK	115

For boliger uden for samlet bebyggelse angiver FMK-modellen den største geneafstand, hvorfor det er denne afstand, der vil være den gældende. I forhold til byzone/sommerhusområde og samlet bebyggelse angiver den nye model den længste afstand.

Afstanden til enkelt beboelse er større end 115 meter fra centrum af kildeområdet, idet der til Smørensvej 6 er mindst 190 meter og til Smørensvej 5 er mindst 300 m og således er afstanden overholdt jf. tabel 10. De øvrige geneafstande er også overholdt, idet der er mellem 1441 og 1475 meter til samlet bebyggelse og mellem 3015 og 3105 meter til nærmeste byzone.

4.6.2 Periodiske lugtkilder

Udbringning af husdyrgødning foregår primært om foråret. Der udbringes husdyrgødning fordelt over ca. 6 uger om året. En del af husdyrgødningen nedfældes eller nedbringes i jorden kort efter udspreddning (til vårafgrøder og majs), hvilket minimerer lugtgenerne. Der udbringes ca. 80-90% af gyllen om foråret (februar-maj) og ca. 10-20% om efteråret. Dybstrøelsen udbringes direkte fra stald til udbringning på marken, hvilket primært foregår om foråret.

4.7. Støvemission

I forhold til støvemission er det skønnet, at der stort set kun vil forekomme støvgener i forbindelse med valsning af korn og halmhåndtering. Støv fra skimmelsvampe modvirkes på Gildesgård ved at opbevarer halm, råvare og sækkevarer på fast bund, indendørs og tørt.

4.8 Støjkilder

4.8.1 Vedvarende støjkilder

Ved den daglige drift forventes der ikke at være vedvarende støjkilder, idet der er naturlig ventilation på ejendommen.

4.8.2 Periodiske støjkilder

Der kan forekomme støj fra malkeanlægget samt i forbindelse med håndtering af foder internt på ejendommen og i forbindelse med tilkørsel af foder til ejendommen. Desuden kan der forekomme støj i forbindelse med udspreddning af husdyrgødning og flytning af gylle i vinterperioden. Endvidere kan der forekomme støj i forbindelse med pumpning af gylle (1 gang hver anden uge), blanding af foder (1-2 gange dagligt) og ved udmugning af dybstrøelsen (1-2 gange årligt).

Der vil ikke forekomme støj fra tørreri, idet et sådant ikke findes på ejendommen. Kornet lægges der imod i en gastatsilo.

Med hensyn til støj fra malkeanlægget vil dette blive reduceret væsentligt, idet der er installeret malkerobotter. Således er malkning og rengøring af anlægget automatiseret, hvorved arbejdsmiljøet bliver forbedret for de ansatte, idet de ikke længere skal malke 2 x 2 timer daglig, og de ansatte undgår derved støjen fra den efterfølgende rengøring med højtryksrensere efter hver malkning.

4.8.3 Tiltag mod støjkilder

Gyllepumpen som er opsat i forbindelse med den nyeste stald, er el-drevet, således at der kun er tale om at der er en traktordreven gyllepumpe på ejendommen. Perioden, hvor traktoren skal være i gang for at drive gyllepumpen vil derfor ikke blive øget som følge af udvidelsen.

Foderblanding (fuldfoder) forekommer dagligt og støjpåvirkningen er mindsket ved rationel placering af foderlagre og ensilage og arbejdstiden til dette kan holdes på 1-3 timer dagligt. Foderblanding vil typisk foregå indenfor almindelig arbejdstid.

Endvidere vil støj fra gylle- og møgspredning samt andet markarbejde blive udført hurtigst muligt, således at omkringboende vil blive generet mindst muligt.

Med hensyn til placering og lydisolering er kompressoren til malkerobotterne placeret i teknikrummet, og således i forhold til naboer "indkapslet" og udgør ikke en væsentlig støjgener i forhold til omkringboende.

4.9 Lys

På kostaldene er der på de søndre gavle en projektør, som manuelt tændes og slukkes. Dette lys vil kun blive brugt lejlighedsvis. På den nordre gavl af den nyeste stald er en projektør styret af ur, som kun vil blive brugt, hvis mælken afhentes efter mørkets frembrud. På nuværende tidspunkt afhentes mælken mellem kl. 10 og 12, hvorfor der ikke er behov for lys i forbindelse med afhentning af mælk.

Desuden er der opsat en projektør på sidebygningen, som vil være tændt om morgenen og om aften, således at det er muligt at orientere sig.

Staldene er indrettet med naturlig ventilation, hvilket betyder at der forekommer åbne partier i staldene. Som følge heraf kan der forekomme lysudslip fra staldene. Der vil i vinterperioden være 16 timers kunstigt lys i kostalden, og resten af tiden er der svag natbelysning. I sommerperioden, hvor der er naturligt lys 16 timer i døgnet, vil lyset ikke være tændt. Lyset reguleres af en lux-føler, som slår automatisk til og fra ved for lav eller for høj naturlig lysstyrke. Den oplyste kostald vil især i vinterperioden, kunne ses af omkringboende og forbigående. Lyset vil dog på intet tidspunkt være blændende eller ubehageligt. Lyset i kostalden er reguleret på den beskrevne på måde af hensyn til mælkeproduktionen.

4.10 Transport

Der forekommer transport af forskellig vis i forbindelse med produktionen. Der skelnes mellem intern transport på ejendommen og ekstern transport, dvs. transport til eller fra ejendommen.

Til- og frakørsel til ejendommen vil foregå via den 300 m lange privatvej fra Smørengvejen og til Gildesgård.

4.11 Intern transport

Ved nuværende og kommende drift af ejendommen vil der være intern transport af foder fra plansiloer og siloer til staldene. Desuden vil der være intern transport i forbindelse med udbringning af husdyrgødning til de omkringliggende marker.

4.12 Ekstern transport

Den eksterne transport vil blandt andet bestå af levering af foder og diesel til ejendommen og afhentning af mælk, dyr til slagting eller opfedning samt dyr til destruktions. Endvidere vil der skulle transporteres gylle til Klintgård, Grønvang og i nødstilfælde til Sdr. Ellesgård om vinteren. Denne transport vil foregå ad nærmeste offentlige vej. Skønsmæssigt vil der skulle flyttes ca. 1500 m³ gylle og idet der flyttes cirka 700 m³ pr. dag, vil det ca. tage 2 dage i vinterperioden at flytte gyllen. Idet der er en stor opbevaringskapacitet (12,5 måneder) på Gildesgård og de "forpantede" gylletanke, som ligger tæt på selve Gildesgård, vil der kun i særlige nødstilfælde skulle flyttes gylle til Sdr. Ellesgård, fx i år hvor dårligt vejr vanskeliggør udbringning i perioder.

Den beskrevne transport vil primært foregå inden for normal arbejdstid, men i høstperioder kan der forekomme hjemkørsel af korn m.v. om aften.

Opgørelse af transporter før og efter udvidelsen på Gildesgård kan ses i tabel 11.

Tabel 11: Transporter til og fra Gildesgård

Type transport	Transport før	Transport efter	ændring
Dyr til opfedning	1 gang pr 3. uge	1 gang pr 3. uge	0
Dyr til slagting	1 gang pr 14. dag	1 gang pr 14. dag	0
Kvier til Smørenggård	1 gang pr måned	Hver 14. dag	14
Kvier fra Smørenggård	En gang pr måned	Hver 14 dag	14
Dyr til DAKA	70 gange pr år	70 gange pr år	0
Diesel til ejendommen	1 gang pr måned	1 gang pr måned	0
Mælk til mejeri	Afhentning hver dag	Afhentning hver dag	0
Dybstrøelse til			
Smørenggård/markstak/udspredningsarealer	32 læs	60 læs	28
Husdyrgødning til udsprædningsarealer	332 læs	332 læs	0
Husdyrgødning til Biokraft		45 læs	45
Kraftfoder	1 læs pr måned	1 læs hver 3. uge	5
Roepiller	1 læs/60 dage	1 læs/60 dage	0
Sojaskrå	1 læs pr måned	1 læs pr måned	0

Antallet af transporter stiger med cirka 10%, hvilket hovedsageligt skyldes flere transportere med husdyrgødning. Dertil kommer dog også lidt flere transporter med grovfoder. En del transporter med grovfoder og husdyrgødning sker ad interne veje.

4.11 Fluer og skadedyr

Generelt vil ejendommen blive renholdt, herunder vil foderspild, gammelt foder og frasorteret foder blive fjernet fra foderkrybber, fodergange, lagre osv. Endvidere vil der blive foretaget rengøring ved højtryksrensning, afvaskning eller grundig skrabning og fejning.

Flueplage forebygges ved god staldhygiejne, hvor rester af gødning og foder fjernes dagligt. Kalvemøg fjernes, når nye kalve indsættes. En evt. mødding overdækkes i varmeperioder med presenning (den faste husdyrgødning køres ud en gang årligt på Gildesgård – så det vil kun være i begrænset omfang der er behov for overdækning af mødding).

Efter behov vil der blive foretaget fluebekæmpelse ved hjælp af kemisk bekæmpelse af fluer (gyllekanaler og kalvebokse). Endvidere vil der blive anvendt fluefangere med lim og lysfælder med ultraviolet lys samt snyltehveps, hvor der er dybstrøelse.

I relation til rottebekæmpelse bliver der opsat rottekasser, som sættes op langs ydervægge, fodmure og ved ensilagestakke. Herudover vil der som nævnt blive holdt opryddet omkring ejendommen

4.12 Spildevand

Spildevandet ved nuværende drift forekommer især fra vask af malkeanlæg, mælkerum og mæketank. Til den ansøgte produktion, hvor der er 6 malkebotter, vil der blive forbrugt ca. 657 m³ vand til vask. Spildevand fra vask af maskiner og redskaber vil udgøre ca. 45 m³. Vaskevandet ledes til gyllebeholder. Det sanitære spildevand fra toilet i den nye stald ledes via et sivedræn videre til hoveddræn.

4.13 Affald

Gildesgård har indgået aftale med BOFA om en affaldscontainer ordning. Fast affald indsamles og via den nævnte affaldsordning til BOFA. Affaldet er forbrændingseget ISAG-kode 19.00 og består overvejende af sække fra foder (ISAG-kode: 50.00). Derudover kommer der plastik fra overdækning af ensilagestakke – EAK kode 02 01 04.

Jern- og metalaffald (EAK-kode: 02 01 10) afhentes af Bornholms Produkthandel. Tegl, eternitplader, isolering, malede murbrokker, imprægneret træ o.lign. af leveres til BOFA's losseplads i Rønne.

Dæk til genbrug afleveres til BOFA's indsamlingsordning til dæk. Rene byggematerialer (sten) afleveres til Jens Møller Gudhjem A/S til nedknusning.

4.13.1 Olie- og kemikalieaffald

Spilolie opsamles i lukket beholder, og afhentes af oliefirma én gang årligt. Indtil afhentning står den lukkede beholder overdækket på fast bund. Beholdere med rester af kemikalier og bekæmpelsesmidler afleveres på BOFA. Rester af bekæmpelsesmidler (EAK-kode: 02 01 09) opbevares sammen med de øvrige bekæmpelsesmidler i et aflukket kemikalierum indtil aflevering på affaldsstationen. Medicinrester (ISAG-kode: 05.12) afleveres til apotek eller dyrlæge, og indtil aflevering opbevares medicinrester sammen med anden medicin samlet på kontoret, hvor kontaminering med mælken ikke er mulig.

4.13.2 Animalsk affald

Døde dyr afhentes til destruktion af DAKA Proteins, Buldregårdsvej 2, 3700 Rønne.

Selvdøde og/eller aflivede dyr ligger på spalter, og overdækkes indtil afhentning. Dyrene ligger mellem staldbygningerne, og kan ikke ses/lugtes af naboer eller forbipasserende på landevejen. Døde dyr afhentes på hverdage indenfor et døgn. Det skal understreges, at holdepladsen for mælkebil og afhentningslastbil fra DAKA er ikke sammenfaldende.

Mængden af døde dyr (EAK-kode 02 01 02.) har i det forløbne år været 15 køer og 17 ungdyr, som følge af udvidelsen forventes antallet af døde dyr at stige proportionalt med udvidelsen.

5 Vurdering af produktions miljøpåvirkning

5.1 Kvælstofpåvirkning

Produktionen på Gildesgård påvirker miljøet med kvælstof fra husdyrgødningen. Teknik & Miljø har vurderet om påvirkningen har negativ effekt på grundvandet, vandløb og søer. Vurderingen er foretaget på baggrund på beregninger udført i det lovbestemte elektroniske ansøgningsskema om miljøgodkendelse jf. Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer. I relation til vandløb og søer, er der endvidere foretaget en vurdering ud fra kendskab til afstrømningsforhold til recipienterne samt dræning af arealerne. I den forbindelse er søer i tilknytning til udspretningsarealerne besigtiget.

5.1.1 Overfladevand

Jævnfør afsnittet om kvælstofudvaskning ligger en part af bedriftens udspretningsarealer i et område klassificeret som nitratklasse 1 i forhold til overfladevand. For landbrugsarealer, der er placeret i denne kategori, stilles der krav om et lavere husdyrtryk pr. ha end de generelle harmoniregler giver mulighed for.

I nitratklasse 1 må der maksimalt tildeles 85 % af den husdyrgødningsmængde, som er gældende i forhold til de generelle harmoniregler. Beskyttelsen af de sårbare vandområder, som en del af udspretningsarealerne tilknyttet Gildesgård afvander til, sikres ved, at der maksimalt på bedriftsniveau må tildeles husdyrgødning svarende 1,6943 DE/ha. Der vil efter udvidelsen på Gildesgård maksimalt i gennemsnit tildeles 1,69 DE/ha. På denne baggrund vurderer Teknik & Miljø, at beskyttelsen af de sårbare vandområder, som en del af udspretningsarealet afvander til, er sikret.

5.1.2 Grundvand

I forhold til grundvand er det undersøgt om udspretningsarealerne er beliggende i nitratfølsomme indvindingsområder og/eller om der er udarbejdet en indsatsplan i forhold til vandindvinding. Ingen af udspretningsarealer tilhørende produktionen på Gildesgård er beliggende i nitratfølsomme områder eller i områder, hvor der er forefindes en indsatsplan for vandindvinding.

Hovedparten af arealerne er imidlertid beliggende i områder med drikkevandsinteresse eller særlig drikkevandsinteresse. Vandkvalitetskravet for drikkevand er et nitratindhold på højst 50 mg nitrat/l. Efter vandet har forladt rodzonen foregår en nitratreduktion ved passage gennem jordprofilen. Det er Teknik & Miljø vurdering, at den nitratreduktion sikrer, at koncentrationen af nitrat i det vand, der når grundvandet ikke overstiger 50 mg nitrat/l. Med de rammer, der er fastsat i Husdyrgodkendelsesloven, vurderer Teknik & Miljø derfor, at der ikke vil være behov for at stille vilkår i forhold til nitratudvaskning til grundvandet.

5.1.3 Vandløb og søer

Vandløb og søer påvirkes hovedsageligt af udvaskning samt direkte afstrømning til recipienterne. Søer og vandhuller er særligt følsomme overfor tilførsel af fosfor, men visse kær- og mosetyper i tilknytning til søer og vandhuller kan også være følsomme overfor kvælstoftilførsel enten via vandmiljøet eller fra luften. Den atmosfæriske påvirkning er dog så begrænset i forhold til områdets små søer, at der kan ses bort fra denne.

For alle vandhuller og søer i og ved udspretningsarealerne gælder, at de i forvejen er næringsrige og for hovedpartens vedkommende med et begrænset naturindhold, der er præget af denne næringsberigelse. På baggrund besigtigelserne er Teknik & Miljø vurdering af ingen af vandhuller eller søer påvirkes væsentligt af den planlagte udvidelse på Gildesgård.

Teknik & Miljø vurderer, at de berørte vandløbssystemer ikke vil blive påvirket af udvidelsen på Gildesgård. Bortset fra den direkte tilledning fra dræn er åstrækningerne beskyttet mod påvirkning fra næringsrigt vand fra udspretningsarealerne, da overfladisk afstrømning vil blive tilbageholdt af bræmmer. Generelt er de bornholmske vandløb meget robuste overfor påvirkning af kvælstof.

5.2 Fosforudledning

Husdyrgødning indeholder fosfor. Ved udbringning af husdyrgødning tilføres markerne fosfor, som er et vigtigt plantenæringsstof, og ved høst fjernes der fosfor med afgrøderne. Tilføres der husdyrgødning efter de gældende harmoniregler, vil der typisk blive tilført mere fosfor, end der fraføres med afgrøderne. Dette er dog ikke gældende for Gildesgård, idet der er tale om en kvægbedrift med en høj andel af afgrøder til grovfoder i sædskiftet, hvilket bevirker en stor fraførelse af fosfor med afgrøderne. I henhold til beregningerne udført i det elektroniske ansøgningskema vil den total mængde fosfor i husdyrgødningen udgøre 10575,62 kg P efter udvidelsen, hvilket vil svare til ca. 26,3 kg P/ha i gennemsnit. Afgrødernes forventede fosforoptagelse er ca. 30 kg P/ha afhængig af afgrøde og udbytte. Dette betyder, at fraførelsen og tilførslen stort set vil være lige stor.

Samlet er det Teknik & Miljø's vurdering, at recipienterne i forhold til tab af fosfor ligger godt beskyttet og derfor vurderes risikoen for fosfortab som værende minimal.

Endvidere skal nævnes, at ingen af udspretningsarealerne til Gildesgård er beliggende i områder, der afvander til områder i Natura 2000 områder, som er overbelastede fosfor. Derfor er der i henhold til Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. til husdyrbrug ingen restriktioner i forhold til fosforbelastning på udspretningsarealerne.

5.3 Ammoniakdeposition til naturarealer

Kvælstof, der deponeres fra luften, er det begrænsende næringsstof for mange sårbare økosystemer, og i disse økosystemer kan der forventes væsentlige ændringer som følge af ekstra tilførsel af kvælstof.

Husdyrproduktioner kan give anledning til udslip af ammoniak og derfor påvirke særligt næringsfattige naturtyper i det åbne land. Ammoniakfordampningen pr. dyreenhed kan variere betydeligt fra den ene produktion til den anden afhængig af dyreart, fodring, staldindretning, udbringningsmetode, renholdelse m.v. Ved etablering, udvidelse og ændring af husdyrbrug skal de øgede ammoniaktab fra stald og lager reduceres med 25 % i forhold til et fastsat referencestaldsystem i 2007. Kravet om reduceret ammoniakemission gælder for udvidelser samt stalde, der renoveres, men kan gennemføres som et krav til reduktion af ammoniaktabet for både det eksisterende og det nye anlæg. Udegående dyr friholdes dog for reduktionskrav i den periode, de er udegående. For malkekøer og det tilhørende opdræt reduceres reduktionskravet derfor forholdsmæssigt.

I henhold til beskyttelse af naturområder er der udlagt bufferzoner om særligt ammoniakfølsomme naturområder. Bufferzoner (bufferzone I) på 300 meter om særligt ammoniakfølsomme naturområder. Inden for denne beskyttelseszone og inden for selve området kan husdyrbrug ikke udvides eller ændres, hvis udvidelsen medfører en forøget udledning af ammoniak til disse naturområder.

I en yderligere zone i en afstand fra 300-1000 meter om ovennævnte områder (bufferzone II) må en udvidelse maksimalt give anledning til en merbelastning på 0,7 kg N pr. ha. Såfremt der er to eller flere ejendomme med over 75 dyreenheder i zonen og inden for en afstand af 1 km, må merbelastningen maksimalt udgøre hhv. 0,5 og 0,3 kg N pr. ha.

De særlige naturområder, som er omfattet krav om bufferzone jf. § 7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er:

- Højmose
- Lobeliesø
- Hede større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder.

- Overdrev større en 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder.
- Hede, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.
- Overdrev, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder
- Ammoniakfølsomme søer, herunder kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger og brunvandede søer og vandhuller, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder

Teknik & Miljø vurderer ammoniaktabet fra husdyrbruget i forhold til naturområder inden for 1.000 m fra husdyrbruget, jf. bufferzonerne i husdyrloven. Hvad angår påvirkningen af Natura 2000-områder bør vurderingen dog foretages i forhold til naturområder indenfor 3.000 m fra husdyrbruget af hensyn til bestemmelserne i habitatbekendtgørelsen. Merdepositionen til naturområderne er jævnfør Husdyrlovens §26 stk. 2 beregnes ud fra alle udvidelser eller ændringer foretaget siden 1. januar 2007.

Nærmeste naturområde beskyttet af §7 i husdyrloven er et overdrev 2,7 km syd for Gildesgård. Der er tale om et overdrev under tilgroning. Overdrevet er præget af kun at have et meget tyndt jordlag oven på sandsten. Overdrevet er under tilgroning og især slåen breder sig. Ingen afgræsning. Den sydlige "spids" af området er våd eng/rørsump. Mens den der langs den nordlige kant af området er plantet enkelte graner, ca. 6 år gamle. Total depositionen hertil er beregnet til 0,0 kg N/ha/år og merdepositionen 0,0 kg N/ha/år. Teknik & Miljø vurderer på denne baggrund, at Gildesgårds husdyrproduktion ikke på nuværende tidspunkt påvirker lokaliteten og vil ej heller efter udvidelsen påvirke naturværdierne på denne lokalitet i negativ retning, hvilket blandt andet skyldes afstanden mellem ejendommen og naturområdet.

Nærmeste EU-habitatområde 162 "Almindingen, Paradisbakkerne og Ølene", som er lokaliseret cirka 1400 meter i nordøstlig retning fra Gildesgård. Den del der er nærmest Gildesgård er karakteriseret ved ikke at indeholde kvælstoffølsomme naturområder. Total depositionen fra Gildesgård til EU-habitatområdet er beregnet til 0,0 kg N/ha/år, og merdepositionen er beregnet til 0,0 kg N/ha/år. Samlet set vurderer Teknik & Miljø, at EU-habitatområde 162 ikke påvirkes væsentligt og udvidelsen ikke er i strid med bevaringsmålsætningen for habitatområdet, og at der ikke vil ske en forringelse i naturtilstanden i habitatområdet.

Desuden vurderes det, at ingen af naturområderne beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3 bliver påvirket væsentligt i negativ retning af den planlagte udvidelse på Gildesgård, idet Teknik & Miljø vurderer, at der på grund af afstanden, placeringen af de nævnte naturområderne i forhold til Gildesgård samt opblanding af kvælstof i atmosfæren kun forekommer en ubetydelig påvirkning af på de nævnte områder.

Mht. fordampning fra udspretningsarealerne er denne ved slangeudlægning ca. 8% og ved nedfældning ca. 2%. Ved udbringning af 140 kg N/ha vil dette svare til 11 kg N/ha. En fordampning under 17 kg N/ha vil ikke give en målbar deponering til arealer umiddelbart op til udspretningsarealet (jf. kurve for sammenhæng mellem fordampning og deponering fra "Manual vedr. vurdering af de lokale miljøeffekter, som følge af luftbærent kvælstof ved udvidelse og etablering af større husdyrbrug" Miljøministeriet Skov og Naturstyrelsen 2003).

Endvidere sikres beskyttelse af sårbare naturområder ved hjælp af, at husdyrgødning skal nedfældes på græsmarker og sort jord jf. gældende lovgivning.

Det er Teknik & Miljø vurdering, at den planlagte udvidelse på Gildesgård ikke vil påvirke lokaliteter omkring Gildesgård og deres naturindhold i negativ retning.

5.4 Pesticidpåvirkning

Ved udbringning af pesticider overholdes gældende regler for dosering, afstand til vandmiljø, sprøjtefrister m.v. Der anvendes pesticider under hensyntagen til det aktuelle behov og dosering tilpasses den enkelte sprøjteopgave.

5.5 Påvirkning af bilag IV arter

Der er registreringer om løvfrøer i vandhuller henholdsvis 1,9 km mod vest, 1,9 km mod sydvest, 1 km mod sydvest og 335 m mod øst målt fra ejendommen. Herudover er der registreringer om salamandere i et vandhul 1,3 km nord for Gildesgård. Ingen af vandhullerne er beliggende direkte i udspretningsarealer og alle vandhuller er omgivet af brede bræmmer. Det er Teknik & Miljø vurdering, at de omtalte vandhuller ikke direkte bliver påvirket af afstrømning og at det atmosfæriske kvælstofbidrag fra Gildesgård ikke vil betyde en ændring i vandhullernes tilstand. Teknik & Miljø vurderer derfor, at Bilag IV arterne og deres levesteder ikke trues af den forestående udvidelse på Gildesgård.

6 Vurdering af anvendelse af bedste tilgængelige teknik

Bedst Tilgængelige Teknik – BAT (Best Available Technique) – er en fællesbetegnelse for teknik, som kan begrænse emission af ammoniak, lugt, drivhusgasser eller begrænse energiforbruget. Anvendelse af teknikker, der er beskrevet i BAT-byggeblade, sikre at der er foretaget en vurdering af teknikkers virkninger på miljøet, og teknikken kan anvendes på økonomisk mulige vilkår under danske produktionsforhold. I vurderingen er der samtidigt taget hensyn til eventuelle fordele og ulemper om lugt, arbejdsmiljø, dyrevelfærd m.v. Der er nedsat en følgegruppe under Skov- og Naturstyrelsen, som skal foretage denne vurdering. En beskrevet teknik, der lever op til alle ovenstående krav, har fået betegnelsen BAT. Er teknikken forbundet med store omkostninger, eller er reduktionen i ammoniakfordampningen minimal, har teknikken fået betegnelsen BAT-kandidat. Kommunen skal ved vurderingen af en ansøgning sikre sig, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved hjælp af bedste tilgængelige teknik, jf. §19 i husdyrloven. Teknik & Miljø har foretaget en vurdering af BAT anvendt inden for følgende kategorier på Brændegård: Energibesparende foranstaltninger, vandbesparende foranstaltninger, management, foderoplysninger, bedste tilgængelige staldteknologi, gødningsopbevaringsanlæg og bedste tilgængelige udbringningsteknik.

I det efterfølgende er ovenstående punkter gennemgået.

Energibesparende foranstaltninger:

Staldene er med naturlig ventilation og der er derfor ikke energiforbrug til dette.

Der er etableret varmegenvinding i forbindelse med mælkenedkølingen. Varmen anvendes til at opvarme køernes drikkevand med og til at opvarme stuehuset.

Logistikken i forbindelse med afhentning af foder til blandeanlæg, er indrettet så afstanden giver færrest muligt driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget.

Teknik & Miljø vurderer, at der anvendes BAT i relation til at sikre, at energiforbruget på ejendommen er så lavt som muligt.

Vandbesparende foranstaltninger:

Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.

Vandforbruget registreres. Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.
Teknik & Miljø vurderer, at der anvendes BAT på Gildesgård i relation til at mindske vandforbruget.

Management og Godt Landmandskab:

Medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger. I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af vand, energi, indkøbt foder, pesticider og handelsgødning.

Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug.

Der udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskab på bedriften, hvor såvel forbrug af handelsgødning som husdyrgødning dokumenteres.

Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.

Teknik & Miljø vurderer at bedriften lever op til BAT-kravet inden for management.

Foderoplysninger

Der er på ansøgningstidspunktet ikke pålagt ejendommen restriktioner i forhold til fodring, hvilket der heller ikke er i denne miljøgodkendelse. Foderplanen udarbejdes i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden indenfor kvægfodring. Der tages analyser af alt grovfoder og foderplanen afpasses grovfoderets sammensætning og kvalitet. Teknik & Miljø vurderer, at der anvendes BAT inden for foder teknologi til kvægbrug.

Bedst tilgængelige staldteknologi

Bedriftens ansvarlige har konstant fokus på hvilke staldsystemer der er bedst anvendelig i relation til miljø og dermed ammoniak til omgivelserne.

Miljøgodkendelsen og det tilhørende produktionsanlæg bygger på principper, der tilgodeser miljøet i det omfang loven tilsigter, og der vil løbende blive indhentet opdateret viden, med henblik på forbedringer der lever op til nutidens miljøkrav. Sigtet med anlægget er, at der ud fra et proportionalitetssynspunkt konstant vil blive indhentet ny og bedste viden, der gør anlægget til en fremtidssikret virksomhed.

Ved hvert miljøtilsyn vil der blive orienteret om hvilke overvejelser der er foretaget med henblik på bedriftens fremtid i relation til den teknologi, der giver det største miljøhensyn.

Med naturlig ventilation er der sikret et stort luftskifte, hvilket betyder at staldgulvene primært er forholdsvis tørre, men det store luftskifte betyder ligeledes en lavere koncentration af ammoniak og lugt. Der er valgt præfabrikerede drænedede gulve i den nyeste løsdriftsstald, idet gulvene pga. deres tørhed giver en stor reduktion af ammoniakfordampningen – gulvene er beskrevet i et BAT-byggeblad, hvilket betyder, at gulvet er vurderet med hensyn til teknik og økonomi. Den eksisterende stald er indrettet som sengestald med spalter. BAT-kravet gælder også for eksisterende dele af anlægget og der skal fastsættes en rimelig frist til at imødekomme BAT-krav, der fastsættes i en miljøgodkendelse foranlediget af en ændring eller udvidelse. Teknik & Miljø har derfor stillet vilkår om, at der skal etableres skraber i den eksisterende staldbygning, hvor der på nuværende tidspunkt er spaltegulv. Teknik & Miljø har lagt vægt på, at skrabe anlæg giver en ammoniakreduktion ca. 20 % i forhold til spalter, ringkanal uden skaber, jf. bilag 3 i husdyrbrugsvejledningen. Skraberne skal være etableret inden fristen for udnyttelse af denne miljøgodkendelse.

Teknik & Miljø stiller vilkår om, at ved større vedligeholdelsesarbejder på anlægget (staldinventar, ventilationsanlæg og lignede) skal den valgte læsning leve op til bedste tilgængelige teknik /BAT). Arbejdet skal anmeldes til Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø, som vurderer om kravet om BAT er opfyldt. Formålet er at sikre, at der fremover anvendes den på det pågældende tidspunkt bedste tilgængelige teknologi, også ved ændringer, der ellers ikke kræver godkendelse efter husdyrloven.

Opbevaring af gødning:

Gyllen opbevares i stabile beholdere, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Lageret tømmes hvert år og inspiceres visuelt, således at det hele tiden sikres at beholdernes bund og vægge er tætte. Der er ingen spjæld, men alt overpumpes via neddykket rør. Pumpen på den nyeste gylletank er el-drevet og sikret mod utilsigtet startning.

Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle.

Der er konstant flydelag på gyllen, og efter omrøring/udkørsel kontrolleres det, at der senest 14 dage efter at der igen er gylle i tanken, er etableret flydelag.

Dybstrøelse opbevares i markstak jf. regler for opbevaring (§8 i Husdyrgødningsbekendtgørelsen).

Der føres logbog over flydelaget på gyllen, så der er fokus på at flydelaget lever op til kravene.

Tankene er tilmeldt de lovpligtige regelmæssige eftersyn, hvilket betyder at tanken hvert 10 år bliver kontrolleret for om der skulle være tegn på begyndende utætheder.

Teknik & Miljø vurderer, at der anvendes BAT i forhold til opbevaring af husdyrgødning.

Udbringning af husdyrgødning:

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag er dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem. Fx:

- regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 m fra byområder på weekend- og helligdage),
- udbringningsmetoder (fx ikke tilladt at bruge bredspreader til gylle),
- krav om nedfældning på visse arealer tæt på sårbar natur,
- krav til udbringningstidspunkter, der sikrer optagelse i planter,
- krav om nedbringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer, og krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha,
- krav til efterafgrøder

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelsen.

Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle.

Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør). Da gyllen køres ud på veletablerede afgrøder, minimeres ammoniakfordampning og lugtgenerne pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne.

Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Der er ingen stærkt hældende arealer og der holdes som minimum 2 m bræmmer til vandløbene.

Gylleudbringning sker normalt kun på hverdage.

Da arealerne er jordbundstype 7 og 8 (lerjord) og der primært er dyrkes vinterafgrøder, benyttes der ikke nedfælder. Nedfældning i vinterafgrøder er ikke ønskeligt, da der kommer for mange køreskader på afgrøderne, hvilket medfører et mindre udbytte og i sidste ende en mindre N-optagelse i afgrøder og dermed også en større udvaskning. På sort jord og græsmarker inden for bufferzoner omkring følsomme naturområder, bliver gyllen dog nedfældet jf. lovkrav.

Det vurderes, at de anvendte udbringningsteknikker lever op til BAT.

Fravalg af forsuring – under hensyn til proportionalitetsprincippet

Der er tale om omlægning og mindre udvidelse i eksisterende stalde således at der bliver flere køer og færre opdræt.

De mindste dyr er opstaldet på dybstrøelse, hvilket umiddelbart kan betegnes som BAT idet der ikke er brugbare alternativer til denne dyregruppe, som opfylder de mindste dyrs krav til dyrevelfærd.

De større kvier fra 8-14 mdr. og højdrægtige kvier og køerne er opstaldet i sengebåsestalde med henholdsvis spalter med skrabeanlæg på gangarealerne og med gangarealer med drænet gulv og skraber.

En omlægning af gulvsystemet til gulve med lavere ammoniaktab vurderes ikke som værende BAT idet de årlige omkostninger (forrentning og afskrivning, skrapværdi for eksisterende anlæg og årlige omkostninger til drift og vedligehold) hertil vil overstige 1% af driftsomkostningerne. Dette vil også være gældende for implementering af gylleforsuringsanlæg. 1% af driftsomkostningerne er beregnet til 71.229 kr. (se nedenfor).

Et forsuringsanlæg til et kvægbrug vil minimum koste 700.000 kr. i investering. Dertil kommer løbende udgifter til strøm og svovlsyre. Der anvendes ca. 1 kWh/m³ gylle og 5-7 kg svovlsyre pr m³ gylle. Idet el sættes til 75 øre/kWh og svovlsyren til 2 kr./kg svovl betyder det udgifter på ca. 11-15 kr/m³ gylle. Ca. 7770 m³ gylle stammer fra dyr på spaltegulve. Dvs. der må påregnes årlige driftsomkostninger til el og svovlsyre på mellem 85.000 kr. og 115.000 kr. Dertil kommer udgifter til forrentning og afskrivning af forsuringsanlægget. Det betyder at selv om der indregnes bedre udnyttelse af gyllen vil de årlige driftsomkostninger overstige 1% af driftsomkostningerne.

I "oversigt over og vurdering af miljøteknologier i det primære jordbrug – driftsøkonomi og miljøeffektivitet" Det jordbrugsvidenskabelige fakultet 25. marts 2010 er det angivet, at investeringsbehovet pr dyreenhed ved faste dræned gulve udgør ca. 4873 kr./DE ved 500 DE. Det betyder, at der på Gildesgård vil skulle påregnes en investering på ca. 2.4 mio. kr. hvis spaltegulvene skal ændres til dræned gulve. Dette betyder årlige omkostninger på 240.000 kr. hvis der regnes med 10% til forrentning og afskrivning af investeringen. Dette overstiger langt 1% af de samlede driftsomkostninger.

Beregning af 1% af driftsomkostningen

318 køer i sengebåse til med gangareal med spalter + 150 kvier til med gangareal med spalter: 318 køer x 197,56 kr. (1% af driftsomkostningerne) + 150 stk. opdræt x 56,03 kr. (1 % af driftsomkostningerne) = 62.824 kr. + 8405 kr. = **71.229 kr.**

Samlede ammoniakemission fra produktionen i forhold til Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdi for malkekvægsbesætninger

I henhold til Miljøministeriets vejledende emissionsgrænseværdier må produktionen på Gildesgård maksimalt udlede 5276,01 kg N. Ifølge beregning i it-ansøgningskema er den samlede emission fra anlæg i ansøgt drift 5276,84 kg N/år.

Beregning af BAT emissionsniveau Gildesgård
Alle dyr er i eksisterende stalde

Sengestald med spalter og bagskyl:

318 køer x 10,64 kg N/dyr = 3.383,52 kg N
28 kvier 25 – 27 mdr. (korr. faktor: ((25+27)x0,0562 + 1,48)/3,39) x 3,11 kgN/dyr = 113,09 kg N
112 Kvier 8 – 14,5 mdr. (korr. faktor: ((8+14,5)x0,0562 + 1,48)/3,39) x 3,11 kgN/dyr = 282,00 kg N

Sengestald med drænet gulv:

120 køer x 8,0 kg N/dyr = 960,00 kg N
12 kvier 25 – 27 mdr. (korr. faktor: ((25+27)x0,0562 + 1,48)/3,39) x 2,34 kg N/dyr = 36,47 kg N

Dybstrøelse med land ædeplads med spalter (bagskyl)

Systemet fordelens med ca. 2/3 dybstrøelse og 1/3 gylle – i alt 38 kvier 6-8 mdr.

26 stk. 6-8 mdr. (korr. faktor: $((6+8) \times 0,0562 + 1,48) / 3,39$) $\times 3,64^1$ kgN/dyr = 63,28 kg N

12 stk. 6-8 mdr. (korr. faktor: $((6+8) \times 0,0562 + 1,48) / 3,39$) $\times 3,11$ kgN/dyr = 24,95 kg N

Dybstrøelse

12 køer $\times 12,3$ kg N/dyr² = 147,60 kg N

110 stk. småkalve 0-6 mdr. $\times 2,41$ kg N/dyr³ = 265,10 kg N

I alt tilladt emissionsniveau = **5276,01 kg N**

Reel emission iht. ansøgning **5276,84 kg N**

BAT emissionskravet er opfyldt i det der ikke vil være proportionalitet i nogen form for miljøinvestering for at hente under 1 kg N

På baggrund af ovenstående finder Teknik & Miljø, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen samt resurseforbruget fra anlæg og arealer ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik jr. Husdyrlovens §19. Endvidere vurderer Teknik & Miljø, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives uden væsentlig indvirkning på miljøet, såfremt vilkårene i denne miljøgodkendelse overholdes.

7 Vurdering af alternativer til beskrevet produktionsudvidelse

7.1 Alternative løsninger

Alternativ løsning kunne være at placere hele eller dele af produktionen på en af de andre ejendomme, tilhørende Jens Folkmann, er overvejet, men vil være uhensigtsmæssig både i forhold til logistik (mere transport) og i forhold til staldpersonalets arbejdsmiljø (mindre transport).

Et alternativ til det ansøgte projekt kunne være at bibeholde to selvstændige mælkeproduktioner på henholdsvis Smørengegård og Gildesgård. Dette vil dog ikke være rentabelt på længere sigt. Købet af Smørengegård til opstaldning af kvier og dermed mulighed for flere malkende køer på Gildesgård er med til at sikre rentabiliteten i produktionen samt mulighed for fastholdelse af medarbejdere. Havde det ikke været muligt at købe Smørengegård, hvor produktionsforholdene allerede er gearret til køer, ville det på sigt blive nødvendigt at bygge kviestald på en anden af Jens Folkmanns ejede ejendomme.

Det er Teknik & Miljø's vurdering, at det er en fordel, at samle køerne på Gildesgård og de højdrægtige kvier, og kvierne på Smørengegård, da det på sigt vil være nemmere at implementere nye og ofte dyre teknologier i stalden. En stor stald kan give en mindre miljøpåvirkning pr. dyreenhed set i forhold til det samme antal dyreenheder fordelt på flere mindre stalde.

¹ Tallet 3,64 er hentet fra bilag 5 til husdyrgodkendelse for ammoniaktab fra opdræt 6-28 mdr. på dybstrøelse med 15% reduktionskrav, som for systemet i naturlig ventilerede stalde

² Tallet 12,30 er hentet fra bilag 5 til husdyrgodkendelse for ammoniaktab fra køer tung race på dybstrøelse med 15% reduktionskrav, som for systemet i naturlig ventilerede stalde

³ Tallet 2,41 er hentet fra bilag 5 til husdyrgodkendelse for ammoniaktab fra opdræt 0-6 mdr. på dybstrøelse med 15% reduktionskrav, som for systemet i naturlig ventilerede stalde

Teknik & Miljø vurderer samlet set ikke det behandlede alternativ som værende bedre end det ansøgte projekt.

7.2. 0-alternativ

0-alternativet skal belyse de miljømæssige og socioøkonomiske konsekvenser der er, hvis den ansøgte produktionsudvidelse ikke gennemføres.

Udgangspunktet er at skabe en rentabel produktion på bedriften. 0-alternativet er at opretholde produktionen på det nuværende produktionsniveau. Det vil sige en bibeholdelse af den tilladte produktion på Gildesgård og have malkekøer fordelt på to ejendomme.

Miljømæssigt vil 0-alternativet betyde, at miljøpåvirkningen i nærområdet omkring Gildesgård ikke øges yderligere. På baggrund af de foretagne besigtigelser og de udførte beregninger, er det dog Teknik & Miljø vurdering, at den øgede miljøpåvirkning, der kommer som følge af udvidelsen på Gildesgård ikke påvirker lokalområdet i negativ retning, se nærværende godkendelse.

Med hensyn til nabogener set i forhold til 0-alternativet kontra udvidelsen på Gildesgård, er det Teknik & Miljø vurdering, at udvidelsen på Gildesgård ikke vil betyde væsentlig større gener for naboerne omkring Gildesgård end ved den nuværende produktion.

Køb af Smørengesgård til opstaldning af kvier og dermed muligheden for flere malkende køer på Gildesgård, er med til at sikre rentabiliteten i produktionen samt muligheden for fastholdelse af medarbejdere. Havde det ikke været muligt at købe Smørengesgård, hvor produktionsforholdene allerede er gearet til køer, ville det på sigt blive nødvendigt at bygge kviestalden på en anden af Jens Folkmanns ejede ejendomme.

Det er Teknik & Miljø vurdering af de socioøkonomiske konsekvenser, at 0-alternativet, dvs. fastholdelse af et konstant produktionsniveau på Gildesgård, ville være en begyndende afvikling af produktionen. Samfundsmæssigt vil 0-alternativet derfor kunne betyde færre arbejdspladser blandt andet hos de mindre lokale virksomheder (vognmænd, foderstoffer m.m.), og som følge af dette må det kunne forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes. Især for Bornholms Andels Mejeri, som er et meget veldrevet lokalt mejeri, som opfordrer mælkeproducenterne til at levere mere mælk, da mejeriet sjældent har råvarer nok til at dække efterspørgslen på bl.a. specialoste fra mejeriet. Da mange mindre mælkeproducenter vælger at træde ud af erhvervet, er det afgørende vigtigt, at en række mælkeproducenter udvider produktionen, så mejeriet kan holde en stabil og gerne øget, indvejning af mælk. I modsat fald forsvinder grundlaget for en af de mest solide fødevarer virksomheder på Bornholm og den tilknyttede beskæftigelse.

8 Afværgeforanstaltninger

8.1 Tekniske foranstaltninger

Den nyeste kostald er forsynet med præfabrikerede gulve og skaber, og der skrubes hver 2. time, hvilket sikrer, at spalterne holdes rene med mindre fordampning af ammoniak til følge. I den ældre stald er der etableret skraber på spalterne.

8.2 Håndtering af husdyrgødning

Der nedfældes gylle til vårafgrøder inklusiv majs, hvilket mindsker ammoniakfordampningen ved udbringning. Endvidere nedfældes der husdyrgødning på sort jord og græsarealer i henhold til lovgivningen for dette.

8.3 Fodermæssige forhold

I sommerhalvåret henter en part af kvierne selv en del af foderet ved afgræsning.

Udnyttelsen af foderprotein vil ikke blive ændret og dermed vil der ikke opstå en øget miljøpåvirkning som følge af et øget foderforbrug.

8.4 Afgræsning

En del af bedriftens kvier kommer på græs 3 måneder om året, når der er taget slet på kløvergræsarealerne.

9 Samlet konkluderende vurdering

Der er foretaget beregninger af ammoniakfordampningen og ammoniakdepositionen til omkringliggende naturarealer. Anlægget ved Gildesgård er beliggende mere end 1000 m fra naturområder, der er beskyttet i form af bufferzoner. Dog er de nærliggende naturområder besigtigede og forøgelsen i ammoniakdepositionen som følge af besætningsudvidelsen vurderes ikke at påvirke naturtilstanden væsentligt. Desuden vurderes vandmiljøet ikke at blive påvirket væsentligt af næringsbelastning fra overfladisk afstrømning.

Kravet til 25% reduktion af ammoniakfordampningen på udvidelsen i henhold til Lov nr. 1572 af 20. december 2006 er opfyldt, idet der er opnået reduktion i ammoniakfordampningen, da den nyeste stald er indrettet med fast- og spaltegulv og skraber, som kører minimum hver 2. time, så gulvet altid er rent. Desuden er kravet om BAT-teknologi opfyldt inden for alle dele af produktionen se afsnit 6.

Landskabeligt vurderes der ikke at være væsentlige landskabelige ændringer forbundet med projektet. Idet der ikke opføres nye staldbygninger eller opbevaringsanlæg på Gildesgård i forbindelse med den planlagte udvidelse.

Med hensyn til nabogener er det Teknik & Miljø vurdering, at udvidelsen ikke vil betyde større gener for naboerne omkring Gildesgård end ved den nuværende produktion. Endvidere er der beskrevet og stillet vilkår, som sikre at de nødvendige foranstaltninger træffes ved ophør af driften på ejendommen, således at forureningsfare undgås.

Ses der på projektets kortsigtede såvel som langsigtede virkninger på miljøet vurderes disse ikke at være af væsentlig betydning. Teknik & Miljø har vurderet, at den øgede ammoniakemission fra Gildesgård ikke vil have en negativ indvirkning på naturområderne, hverken på kort- eller langsiget.

Med hensyn til udspretningsarealernes placering ligger ingen arealer i nitratfølsomme områder i forhold til vandindvinding og ej heller i fosforbelastede områder. En mindre part af udspretningsarealerne ligger indenfor nitratklasse 1 i forhold til overfladevand. Udspretningsarealet til ejendommen sikre at kravene i forhold til nitratklasse 1 kan overholdes.

Samlet set vurderer Teknik & Miljø, at når miljøgodkendelsens vilkår overholdes, har ansøgeren truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Teknik & Miljø vurderer, at indretning og drift af husdyrbrugt, udbringning af husdyrgødning og drift af arealerne kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som dette er defineret i husdyrloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000-områder eller levesteder for arter optaget på Habitatdirektivets bilag IV.

10 Generelle forhold

10.1 Tidligere offentliggørelser

Bornholms Regionskommune offentliggjorde i perioden 8. september til 22. september 2010, at kommunen havde modtaget en ansøgning vedrørende ønske om udvidelse af kvægproduktionen på Gildesgård, Vestermarie. Regionskommunen modtog ingen skriftlige debatindlæg som følge af offentliggørelsen.

Fra 15. juni til 27. juli 2011 forløb den anden offentlige høringsperiode og i forbindelse hermed modtog Regionskommunen ingen indlæg.

10.2 Klagevejledning

Regionskommunens afgørelse kan påklages til Natur- & Miljøklagenævnet af enhver med retlig interesse i sagen. Evt. klage skal være skriftlig og indsendes til Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø, Skovløkken 4, 3770 Allinge. Herfra videresendes klagen til Natur & Miljøklagenævnet, der vil behandle klagen.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af Deres klage, at De indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. for privatpersoner og 3.000 kr. for alle andre klagere, herunder virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

De modtager en opkrævning på gebyret fra Natur- og Miljøklagenævnet, når nævnet har modtaget klagen fra Bornholms Regionskommune. De skal benytte denne opkrævning ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.”

Klagefristen er 4 uger fra 3. august 2011, hvor afgørelsen annonceres i Rytterknægten.

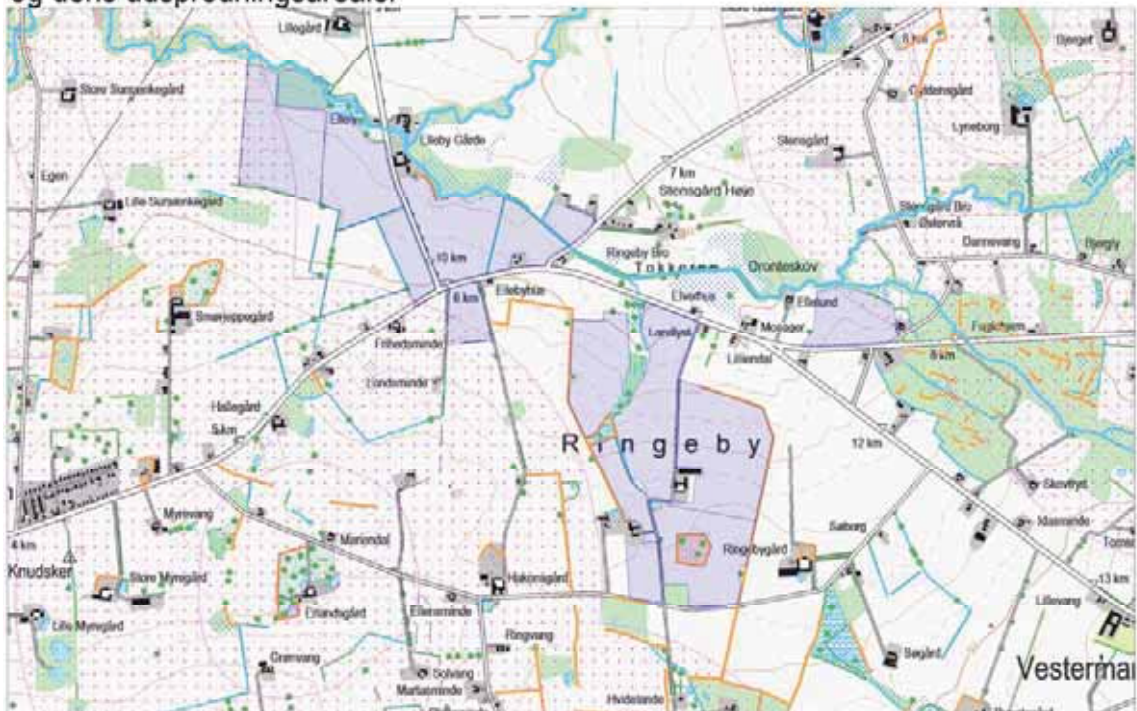
Bilag 1 – Udspretningsarealer, §3 beskyttet natur og EU-habitatområde, og arealer i bufferzoner

Kort med angivelse af §3 områder og EU-habitatområde i forhold til Gildesgård og dens udspretningsarealer

- Arealer
- EU-habitatområde
- Vandløb beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3
- Mose beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3
- Søer over 100 m², som er beskyttet af Natyrbeskyttelseslovens §3
- Overdrev beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3
- Sten- og jorddiger beskyttet af Museumslovens
- Hede beskyttet af Natyrbeskyttelseslovens §3
- Nærmområde for vandindvinding
- Lavbundsarealer
- Eng beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3
- Strandeng beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3
- Terrænhældning over 12 grader
- Terrænhældning fra 6-12 grader
- Bufferzoner omkring §7 natur

Kort med angivelse af §3 områder og EU-habitatområde i forhold til Gildesgård og dens udsprejningsarealer

- Arealer
- EU-habitatområde
- Vandløb beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3
- Mose beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3
- Søer over 100 m², som er beskyttet af Natyrbeskyttelseslovens §3
- Overdrev beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3
- Sten- og jorddiger beskyttet af Museumslovens
- Hede beskyttet af Natyrbeskyttelseslovens §3
- Nærmområde for vandindvinding
- Lavbundsarealer
- Eng beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3
- Strandeng beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3
- Terrænhældning over 12 grader
- Terrænhældning fra 6-12 grader
- Bufferzoner omkring §7 natur

Bilag 2 – Udspretningsarealer i nitratklasse 1

Bilag 3 – Anlægstegeting

